

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תש"פ 2020-2019

שם הקורס: אי-שוויון בהישגים השכלתיים

מס' קורס: 12910240

שם המרצה: ד"ר יריב פניגר

יעדי ההוראה:

מחקרים מראים כי הקשר בין מאפיינים חברתיים והישגים השכלתיים נשאר יציב למדי למרות התרחבות חסרת תקדים של מערכות החינוך בעולם המפותח. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בתיאוריות סוציולוגיות ובמחקר אמפירי המנסים להסביר כיצד הורים והסביבה הקרובה מעצבים הזדמנויות השכלתיות ובכך תורמים לשימורו של אי-שוויון חברתי בתחום החינוך. בחלקו השני של הקורס נבחן דרכים שונות בהן מערכות חינוך מנסות להתמודד עם אי-שוויון השכלתי הנעוץ בהבדלים ברקע החברתי ממנו מגיעים התלמידים.

פרשיות לימודים:

- מהו אי-שוויון בהישגים השכלתיים וכיצד הוא נמדד
- האם התרחבות ההשכלה הביאה לצמצום אי-השוויון?
- הסברים בולטים להעברה הבין-דורית של יתרונות השכלתיים:
  - יכולת כלכלית
  - הון תרבותי והון חברתי
  - מיעוטים ותיאורית ההתנגדות
- מדיניות חינוכית ואי-שוויון בהישגים:
  - תקצוב
  - הסללה
  - סטנדרטים
  - הוראה ולמידה

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **

נוכחות והשתתפות - 10% X חובה __ בחירה

דוחות קריאה - 20%

עבודה מסכמת - 70%

סה"כ - 100%

* ציון עובר בקורס - 56

רשימה ביבליוגרפית:

עברית

בלנק, כ., י. שביט ומ. יעיש 2015. הסללה בחינוך התיכוני בישראל. בתוך א. וייס וד. צ'רניחובסקי (עורכים) *דוח מצב המדינה 2015: חברה, כלכלה ומדיניות* (עמ' 411-433). ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

גמוראן, א. 2017. אי-שוויון והסללה: כיוונים חדשים למחקר ולמדיניות. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) *יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך*. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

יוסטמן, מ. 2014. *תקצוב דיפרנציאלי בחינוך*. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

נבו, ד. 2009. לדבר בגנותה של אחריות. בתוך: י. קשתי (עורך), *הערכה, חינוך יהודי ותולדות החינוך: אסופה לזכרו של פרופסור אריה לוי ז"ל*. תל אביב: רמות.

פניגר, י. 2017. יחסם לבית הספר, שאיפותיהם העתידיות והישגיהם של תלמידים מקבוצות מיעוט בישראל. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) *יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך*. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

שביט, י. 2017. מבט נוסף על יציבות אי השוויון באי השוויון ההשכלתי בישראל. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) *יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך*. תל אביב: הוצאת מכון מופ"ת.

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

- Shavit, Y. and Blossfeld H-P. 1993. *Persistent Inequality: Changing Educational Attainment in Thirteen Countries*. Boulder, Colorado: Westview Press. Pp. 1-23.
- Bourdieu, P.1997. The Forms of Capital. Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) *Education: Culture, Economy, and Society*. Oxford: Oxford University Press.
- Kong, A. et al. 2018. The Nature of Nurture: Effects of Parental Genotypes. *Science* 359: 424–428.
- Gershoff, E.T., Aber, J.L., Raver, C. and Lennon, M.L. 2007. Income Is Not Enough: Incorporating Material Hardship into Models of Income Associations with Parenting and Child Development. *Child Development* 78(1): 70–95.
- Bray, M. 2009. *Confronting the Shadow Education System: What Government Policies for What Private Tutoring?* Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.
- Evans, M.D.R., Kelley, J., Sikora, J. and Treiman, D.J. 2010. Family Scholarly Culture and Educational Success: Books and Schooling in 27 Nations. *Research in Social Stratification and Mobility* 28: 171–197.
- Lareau, A. 1999. Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital. Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Morgan, S.L. and Todd J.L. 2009. Intergenerational Closure and Academic Achievement in High School: A New Evaluation of Coleman's Conjecture. *Sociology of Education* 82: 267-285.
- Coleman, J. and Hoffer T. 1999. Schools Families and Communities. Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.
- Fordham, S. and Ogbu J. U. 1986. Black Students' School Success: Coping with the Burden of 'Acting White.' *The Urban Review* 18: 176-206.
- Feniger, Y., M. Israeli and S. Yehuda. 2016. The Power of Numbers: The Adoption and Consequences of National Low-Stakes Standardised Tests in Israel. *Globalisation, Societies and Education* 14(2): 183-202.
- Desimone, L. and Long, D.A. 2010. Teacher Effects and the Achievement Gap: Do Teacher and Teaching Quality Influence the Achievement Gap between Black and White and High- and Low-SES Students in the Early Grades? *Teachers College Record*, 112(12): 3024-3073.
- Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges, and A.M. Klint Jørgensen. 2017. Academic Interventions for Elementary and Middle School Students with Low Socioeconomic Status: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Review of Educational Research* 87(2): 243-282.

Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences

Syllabus

Department of Education   **2019-2020**

Course Name: Educational Inequality

Course Number: 12910240

Lecturer: Dr. Yariv Feniger

Goals:

Research shows that the relation between social origin and educational attainment remains relatively stable in spite of unprecedented expansion of educational systems throughout the world. This course provides an overview of sociological theories and empirical findings that help explain how parents transfer to their offspring educational advantages that sustain educational inequality. The last part of the course will be devoted to the assessment of educational policy that aims at reducing educational inequality.

Course Chapters:

- What is educational inequality and how we measure it
- The expansion of education systems and the persistence of inequality
- How sociologists explain the persistence of educational inequality:
  - Wealth
  - Cultural and social capital
  - Minorities and resistance
- Educational policy and educational inequality:
  - Financing
  - Tracking and detracking
  - Standards
  - Learning and instruction

Requirements:

Components of final grade

Participation 10%
Reading reports 20%

Final paper 70%

Total 100%

Bibliography:

Hebrew

בלנק, כ., י. שביט ומ. יעיש 2015. הסללה בחינוך התיכוני בישראל. בתוך א. וייס וד. צ'רניחובסקי (עורכים) *דוח מצב המדינה 2015: חברה, כלכלה ומדיניות* (עמ' 411-433). ירושלים: מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

גמוראן, א. 2017. אי-שוויון והסללה: כיוונים חדשים למחקר ולמדיניות. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) *יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך*. תל אביב: הוצאת מכון מכון מופ"ת.

יוסטמן, מ. 2014. *תקצוב דיפרנציאלי בחינוך*. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.

פניגר, י. 2017. יחסם לבית הספר, שאיפותיהם העתידיות והישגיהם של תלמידים מקבוצות מיעוט בישראל. בתוך: ר. ארביב-אלישיב, י. פניגר וי. שביט (עורכים) *יש סיכוי לשינוי? תאוריה ומחקר עדכני על שוויון הזדמנויות בחינוך*. תל אביב: הוצאת מכון מכון מופ"ת.

נבו, ד. 2009. לדבר בגנותה של אחריותיות. בתוך: י. קשתי (עורך), *הערכה, חינוך יהודי ותולדות* דמוקרטיה: טמונת לזכרו של פרופסור אריה לוי ז"ל. תל אביב: הוצאת

English

Shavit, Y. and Blossfeld H-P. 1993. *Persistent Inequality: Changing Educational Attainment in Thirteen Countries*. Boulder, Colorado: Westview Press. Pp. 1-23.

Bourdieu, P.1997. The Forms of Capital. Pp. 46-51 in A.H. Halsey et al. (eds.) *Education: Culture, Economy, and Society*. Oxford: Oxford University Press.

Kong, A. et al. 2018. The Nature of Nurture: Effects of Parental Genotypes. *Science* 359: 424–428.

Gershoff, E.T., Aber, J.L., Raver, C. and Lennon, M.L. 2007. Income Is Not Enough: Incorporating Material Hardship into Models of Income Associations With Parenting and Child Development. *Child Development* 78(1): 70–95.

Bray, M. 2009. *Confronting the Shadow Education System: What Government Policies for What Private Tutoring?* Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.

Evans, M.D.R., Kelley, J., Sikora, J. and Treiman, D.J. 2010. Family Scholarly Culture and Educational Success: Books and Schooling in 27 Nations. *Research in Social Stratification and Mobility* 28: 171–197.

Lareau, A. 1999. Social Class Differences in Family-School Relationships: The Importance of Cultural Capital. Chapter 26 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.

Morgan, S.L. and Todd J.L. 2009. Intergenerational Closure and Academic Achievement in High School: A New Evaluation of Coleman's Conjecture. *Sociology of Education* 82: 267-285.

Coleman, J. and Hoffer T. 1999. Schools Families and Communities. Chapter 7 in: R. Arum and I. Beattie (eds.) *The Structure of Schooling*. Mountain View CA: Mayfield Publishing.

Fordham, S. and Ogbu J. U. 1986. Black Students' School Success: Coping with the Burden of 'Acting White.' *The Urban Review* 18: 176-206.

Feniger, Y., M. Israeli and S. Yehuda. 2016. The Power of Numbers: The Adoption and Consequences of National Low-Stakes Standardised Tests in Israel. *Globalisation, Societies and Education* 14(2): 183-202.

Desimone, L. and Long, D.A. 2010. Teacher Effects and the Achievement Gap: Do Teacher and Teaching Quality Influence the Achievement Gap between Black and White and High- and Low-SES Students in the Early Grades? *Teachers College Record*, 112(12): 3024-3073.

Dietrichson, J., M. Bøg, T. Filges, and A.M. Klint Jørgensen. 2017. Academic Interventions for Elementary and Middle School Students with Low Socioeconomic Status: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Review of Educational Research* 87(2): 243-282.